

MAP Karlovarsko II (reg. č. CZ.0 2.3.68/0.0/0.0/17 047/0008557)

Pracovní skupina č. 3 „Rovné příležitosti“

Místo konání: ZŠ Karlovy Vary, 1. máje

Datum: 6. 2. 2019

Přítomní: dle prezenční listiny

Obsah: připomínky k návrhu Školské inkluzivní koncepce Karlovarského kraje (ŠIK KK)

Jediným časově náročným bodem jednání bylo společné sestavení připomínek k návrhu Školské inkluzivní koncepce Karlovarského kraje. Návrh obdrželi členové pracovní skupiny dopředu k připomínkování. Soupis připomínek byl zaslán e-mailem znovu na členy pracovní skupiny. Po té následuje předání připomínek manažerkám projektu Implementace krajského akčního plánu 1 v Karlovarském kraji (IKAP), v jehož gesci ŠIK KK vzniká.

Připomínky k návrhu Školské inkluzivní koncepce Karlovarského kraje:

A) Formální připomínky:

- 1) Obdrželi jsme návrh ŠIK KK (77 stran textu). Návrh neobsahuje SWOT analýzu a návrhovou část, vyjadřujeme se tedy v následujících připomínkách pouze k analytické části, ačkoliv zároveň doporučujeme, jakým způsobem by mohli autoři nastavit některá opatření vycházející z analytické části. Upozorňujeme, že jsme neobdrželi návrh dokumentu s názvem „Motivační systém pro žáky ohrožené předčasným ukončením vzdělávání“.
- 2) Od str. 54 do konce dokumentu jsou výpisky z různých studií a jiných dokumentů. Struktura obdrženého návrhu ŠIK KK neodpovídá obecným požadavkům na analytickou část strategického dokumentu. Doporučujeme brát tyto výtahy ze studií jako jeden z podkladů pro analytickou část dokumentu, nikoliv je uvádět jako samostatné kapitoly dokumentu. Doporučujeme zapracovat tvrzení ze studií přímo do kapitol analytické části, kde se píše o souvisejících problémech. Nelze ve strategickém dokumentu uvádět samostatně výtahy ze studií, text strategického dokumentu by měl být logicky provázaný, tj. zjištěná data (tabulky) by měla být rovnou ve stejné kapitole komentována citacemi z těchto studií.
- 3) V dokumentu téměř chybí jakákoliv interpretace popisovaných informací. Např. je uvedeno, že stoupá počet dětí se SVP, ale už zde není žádná zmínka o tom, co z toho vyplývá. Vidí to školy, resp. kraj jako problém? Stejně je to např. u absencí - jde pouze o soupis dat, ale z dokumentu už nevyplývá, zda jsou absence v KV kraji problémem. Pokud by dokument nebyl z velké části jen popisem, ale současně i analýzou, mohl (měl!) by sloužit jako zdroj pro identifikaci problémových oblastí, ale i těch funkčních (která stojí za to i nadále udržet a podporovat) a následně by se těmto oblastem měla věnovat strategická část. Ta by měla být vlastně popisem toho, co budeme dělat, abychom identifikované problémy řešili. V ideálním případě by měly být v dokumentu ještě stanoveny priority (asi nikdo nepředpokládá, že půjde řešit všechno a hned),

z nich vyplývající cíle a nakonec konkrétní opatření/aktivity. Ze současného popisu lze vyčíst opravdu jen dílčí náznaky toho, co by se mohlo na úrovni kraje jevit jako problematické, tudíž s následně zpracovanou strategií by pak dokument nemusel působit jako jeden logický celek. Navíc, pokud by kraj chtěl žádat o dotaci z aktuálně vyhlášené výzvy v rámci OP VVV "Inkluzivní vzdělávání pro SVL II" (č. 02_19_075), byla by tato koncepce povinnou přílohou při podání projektové žádosti, takže by určitě měla obsahovat jak analýzu problémů, tak i aktivity vedoucí k jejich řešení, včetně těch, na které by bylo možné čerpat finanční prostředky, a hodnotitelům musí být zřejmé, na co a proč kraj požadované finance potřebuje.

B) Věcné připomínky:

- 1) Str. 5 „...řešení problematiky soukromých středních škol, které byly zapsány do rejstříku škol a školských zařízení MŠMT a kraje k nim nemají žádnou kompetenci...“
Doporučujeme, aby kraje neregulovaly počty žáků a otevírané obory na středních školách, které kraje nezřizují. Tato připomínka se netýká podmínek jednotného systému přijímacích zkoušek.
- 2) Str. 9 a str. 10: Doporučujeme aktualizovat profesní životopis Mgr. Slavíkové, od šk. roku 2018/2019 je Mgr. Slavíková zástupkyní ředitelky ZŠ Nová Role.
- 3) Str. 15 a na dalších místech dále v textu a tabulkách: Doporučujeme nahradit pojem „státní školy“ pojmem „veřejné školy“. Stát prostřednictvím MŠMT zřizuje minimum škol (např. na Karlovarsku se jedná o Výchovný ústav ve Žluticích), střední školy obvykle zřizuje kraj, základní školy a mateřské školy obce. Nicméně mezi veřejné zřizovatele základní a mateřské školy patří také dobrovolný svazek obcí (konkrétně na Karlovarsku ZŠ a MŠ Regionu Karlovarský venkov, tato škola není příspěvkovou organizací, ale školskou právnickou osobou zřizovanou Regionem Karlovarský venkov). Dalším ze zřizovatelů základních a mateřských škol je Karlovarský kraj, na Karlovarsku se jedná o MŠ a ZŠ při zdravotnických zařízeních a ZŠ a SŠ Karlovy Vary. Střední škola v Kraslicích je zřizována městem Kraslice jakožto veřejná škola zřizovaná jiným subjektem, než je Karlovarský kraj. Doporučujeme zachytit podrobnosti struktury veřejných škol v textu nebo tabulce v rámci celého Karlovarského kraje a zapracovat do kapitoly „demografické údaje“.
- 4) Str. 16 text pod tabulkou „V mateřských školách není ve sledovaném období zaznamenáno žádné nadané dítě.“ Doporučujeme toto tvrzení konzultovat s ředitelkou 1. MŠ Karlovy Vary Mgr. Bc. Zdeňkou Tichou, protože dle informací poskytnutých realizačnímu týmu MAP docházelo ve sledovaném období do této MŠ dítě s diagnostikovaným mimořádným nadáním. Tedy minimálně jedno takové dítě ve sledovaném období existovalo. Dále upozorňujeme v souvislosti s nadáním na skutečnost, že dle statistik je velká disproporce mezi dětmi/žáky s IVP na poruchy učení a IVP na nadání. Nicméně dle normálního rozdělení by v populaci měl být přibližně stejný počet v obou těchto skupinách. Doporučujeme jako jedno z opatření ŠIK KK, aby byl vytvořen prostor a podpora se věnovat i žákům nadaným a nadání u žáků objevovat a podporovat.

- 5) Str. 20 kapitola věnovaná výchovným opatřením: Upozorňujeme, že z rozhovorů s řediteli škol v projektu MAP Karlovarsko II jsme často zaznamenali tvrzení, že někteří ředitelé si myslí, že pochvaly na vysvědčení je zakázáno dávat, mohou se dávat jen na mimořádné výkony (např. první tři místa v okresních a krajských kolech předmětových olympiád). Školy, jejichž ředitelé mají tento názor, pochvaly na vysvědčení prakticky vůbec nedávají a pochvaly řeší pochvalnými listy mimo vysvědčení, přičemž tyto pochvaly se neobjevují v oficiální statistice výchovných opatření. Z těchto důvodů mohou být výsledky porovnávající pozitivní a negativní výchovná opatření zkreslena. Jako opatření v ŠIK KK doporučujeme, aby byla provedena osvěta ohledně možností udílet pochvaly na vysvědčení, tedy vysvětlená závazné legislativy v souvislosti s udělování pochval na vysvědčení.
- 6) Str. 24 kapitola věnovaná přijímacímu řízení na střední školy: Doporučujeme do této kapitoly zapracovat dopravní obslužnost, a to včetně možností dopravy mezi okresy (nutnost přestupů, návaznost/nenávaznost spojů, vč. přihlédnutí ke skutečnosti, že školní výuka může končit každý den v jiný čas a tedy doprava do škol je obtížnější na logistiku než doprava do zaměstnání, kdy jezdíte stále stejným spojením). Tvorbu školské koncepce středního školství a optimalizaci struktury středních škol je nutno provázet s dopravní obslužností. Problematické je dojíždění z okrajových částí regionu, problematická je návaznost spojů mezi okresy.
- 7) Str. 24 kapitola věnovaná přijímacímu řízení na střední školy: Upozorňujeme, zrušení SŠ a SOU v okrajových částech kraje může mít do budoucna za následek menší podíl žáků z těchto oblastí, kteří budou absolvovat SŠ či SOU, tedy skončí pouze se základním vzděláním. Doporučujeme, aby kraj v rámci optimalizace struktury veřejných (nikoliv soukromých) středních škol zároveň řešil dopravní dostupnost (např. svozové autobusy a sladění časů začátku a konce výuky každý den stejně a dle časů příjezdu a odjezdu autobusů). Dále doporučujeme pracovat s motivací rodin žáků ze sociálně slabého prostředí, aby tito žáci absolvovali střední školy. Dále doporučujeme změnu systému přijímaček na střední školy tak, aby opravdu měřila studijní předpoklady žáků, což je ovšem požadavek na celostátní úroveň.
- 8) Str. 24 a 25 kapitola věnovaná přijímacímu řízení na střední školy: Doporučujeme optimalizovat strukturu SŠ dle budoucí potřeby trhu práce a nepodléhat tlakům zaměstnavatelů dle jejich momentálních potřeb, ale vzdělávací systém v kraji postavit dle budoucích potřeb. Rozevírají se nůžky mezi profesemi a požadavky na profese, mizí tzv. střední pozice typu laborantka a sekretářka. Jsou potřeba kreativní lidé, kteří několikrát za život budou muset změnit profesi a samozřejmostí bude celoživotní vzdělávání, klíčové je naučit dnešní žáky se učit a přijmout nutnost celoživotního učení, toto bude nutné pro všechny profese. V budoucnu nikdo nebude dělat celý život to, co se naučil ve škole.
- 9) Str. 25 odchody na víceletá gymnázia: Doplnujeme, že odchody na víceletá gymnázia představují problém pro základní školy, ze kterých odchází více žáků po 5. ročníku pryč. Naopak pro základní školy, které končí 5. ročníkem, může být odchod jejich absolventa 5. ročníku na osmileté gymnázium vnímán jako prestiž školy, tj. že škola dokázala žáka tak dobře připravit.

- 10) Str. 32 nákladovost SŠ vzdělání pro rodinu: Ptáme se, zda je v prezentovaných číslech započítána také nákladovost spojená s dojížděním a ubytování žáků v domově mládeže? Pokud ne, doporučujeme dopracovat, vč. členění % žáků dojíždějících na jednotlivé SŠ a % žáků jednotlivých SŠ ubytovaných v domovech mládeže. Dále v této souvislosti upozorňujeme, že nejsou všude dostupné domovy mládeže, např. pokud žák z Mariánských Lázní chce studovat obor SPŠ Ostrov, musí se ubytovat v domově mládeže v K. Varech a do Ostrova dojíždět, což je spojeno s dalšími náklady a časem.
- 11) Str. 33 úspěšnost u maturitní zkoušky: Doporučujeme doplnit, jakého termínu maturitní zkoušky se uvedená data týkají. Domníváme se, že se jedná pouze o první termín. Doporučujeme uvést data v členění na všechny „pokusy“ možné ke složení maturitní zkoušky a uvést celkovou úspěšnost po započítání všech termínů. Doporučujeme pracovat s daty úspěšnosti maturitní zkoušky v členění dle jednotlivých SŠ. V KV kraji existují školy, které dosahují prakticky 100 % úspěšnosti u maturitní zkoušky. Kraj jakožto zřizovatel většiny středních škol by se měl zamyslet nad tím, proč se liší úspěšnost u maturity mezi jednotlivými školami a zohlednit tuto skutečnost v „optimalizaci“ struktury střední škol (dát prostor těm úspěšným školám a cílit na změnu systému výuky u těch neúspěšných). Údaje viz např.:
https://dokumenty.cermat.cz/Sdilene%20dokumenty/MATURITA/Maturita%202018/MZ11-18_vysledky_jaro_jap_final.pdf
https://dokumenty.cermat.cz/Sdilene%20dokumenty/MATURITA/Maturita%202018/MZ13-18_KRAJSKE_VYSLEDKY.pdf
<https://vysledky.cermat.cz/data/Default.aspx>
- 12) Str. 35 nezletilí uchazeči o zaměstnání: Doporučujeme jako opatření usilovat o zavedení povinné 12leté školní docházky (1 rok předškolní + 9 let ZŠ + 2 roky SŠ/SOU). Na rodiny sociálně znevýhodněné by fungovalo, že se jedná o povinnost. K tomu je ale nutno zároveň řešit dopravní dostupnost SŠ/SOU, viz body 6 a 7.
- 13) Str. 35 motivační a prospěchová stipendia: Upozorňujeme na skutečnost, že obor technické lyceum na SPŠ Ostrov byl během stejného školního roku oborem podporovaným formou motivačních stipendií (tedy obor nutný podpory, protože je potřeba) a zároveň byl tento obor na seznamu oborů, které nesměly být od dalšího školního roku již otevřeny jako obory nepotřebné. Jedná se o nekoncepční řešení.
- 14) Str. 38 školy a šablony: Doporučujeme doplnit členění na MŠ, ZŠ s prvním stupněm, MŠ + ZŠ sloučené, ZŠ se druhým stupněm a doplnit %, uvedené absolutní číslo 128 je nic neříkající. Doporučujeme uvést alespoň základní důvody škol, které se rozhodly nevyužít možnost čerpání prostředků ze šablon, MAP KV II má tyto důvody zpracovány a může je na vyžádání poskytnout zpracovatelům ŠIK KK. Dále upozorňujeme, že místo „šablony“ by bylo vhodnější uvést výraz „projekty zjednodušeného vykazování (tzv. šablony)“.
- 15) Str. 40: školy a šablony: Doporučujeme uvést % SŠ zapojených do šablon, číslo 19 je nic neříkající. Doporučujeme uvést informaci, zda Karlovarský kraj dal školám, které zřizuje jako povinnost, aby se zapojily do šablon. Doporučujeme uvést důvody škol (vč. těch, které nejsou zřizovány Karlovarským krajem), které se do šablon nezapojily.

- 16) Str. 44 SPC: V textu a tabulce doporučujeme opravit, že zřizovatelem SPC při ZŠ pro žáky se specifickými poruchami učení není Magistrát města Karlovy Vary (státní správa), ale Statutární město Karlovy Vary (samospráva).
- 17) Str. 44 SPC: „... a v neposlední řadě péči o děti cizinců.“ Doporučujeme toto tvrzení konzultovat s ředitelkou ZŠ pro žáky se specifickými poruchami učení. Dle zjištění v MAP KV II se domníváme, že žáci-cizinci nejsou cílovou skupinou pro logopedickou péči, problémem žáka-cizince je neznalost jazyka, nikoliv logopedický problém. Dále upozorňujeme na obtížnost diagnostiky poruch učení u žáků-cizinců, protože u žáka-cizince je limitujícím faktorem nedostatečná znalost českého jazyka. SPC může převzít diagnostiku z mateřské země cizince, pokud byla před příchodem do ČR provedena. Vzhledem ke složitosti problematiky vzdělávání žáků-cizinců a množství žáků-cizinců vzdělávajících se na Karlovarsku doporučujeme zpracovat samostatnou kapitolu věnovanou vzdělávání žáků-cizinců a upozornit na specifika vzdělávání žáků-cizinců v jiných kapitolách, např. obtížnost přijímací zkoušky z českého jazyka a maturitní zkoušky z českého jazyka (zejména sloh) pro žáky-cizince. Zároveň upozorňujeme, že jako na žáky-cizince je nutno pohlížet na všechny žáky, pro něž čeština není mateřský doma používaný jazyk, a to bez ohledu na státní příslušnost či národnost. MAP KV II je připraven poskytnout součinnost při zpracování této problematiky.
- 18) Str. 55: Tato studie hovoří o vlivu klima ve třídě na výkon. Doporučujeme toto promítnout do návrhu opatření ŠIK KK, tedy najít cesty ke zlepšení klima ve třídě a práci s třídním kolektivem, např. výcvik učitelů v dovednostech, jak vést třídnické hodiny či podporovat rozvoj zdravého klima v rámci školních předmětů (aktivity spolupráce, komunikace, rozvoj sociálních vztahů) a zpracovat toto do běžné činnosti školy.
- 19) Str. 56: Tvrzení o vlivu používání internetu ve školách s vysokým SES (socioekonomický status) a nízkým SES. Ptáme se, k čemu toto tvrzení je uvedeno? Jakým způsobem chtějí autoři ŠIK KK s tímto tvrzením dále pracovat a jaká opatření na základě tohoto tvrzení navrhnout? Využívání internetu ve škole je široký pojem. Měli bychom se spíše bavit o tom, jak efektivně využívat internet na všech typech škol.
- 20) Str. 59: Zjištění ČŠI: „Předměty speciální pedagogické péče nebyly správně realizovány v 10,4 %.“ Upozorňujeme, že bylo ze strany státu zahájeno opatření bez metodiky pro provádění. Je tedy možné uvést zobecnění, že před zahájením opatření je nutno pedagogy proškolit a dobře vysvětlit smysl opatření.
- 21) Str. 60: „Stále malý podíl škol má školního psychologa nebo speciálního pedagoga.“ Doporučujeme doplnit důvody, proč školy nemají tyto pracovní pozice, např. vypsalý inzerát, ale nesehnaly kvalifikovaného pracovníka. Doporučujeme uvést, že školy by tyto pozice uvítaly. Zároveň za MAP KV II můžeme na vyžádání doplnit % škol, které mají speciálního pedagoga. Aktuálně mají školního psychologa pouze 2 ZŠ na ORP Karlovy Vary.
- 22) Str. 65: „Otázkou ovšem zůstává, zda učitelé mají vůbec možnost dostatečně přizpůsobit výuku individuálním potřebám každého žáka, pokud oni sami nemají dostatečné vzdělávání v oblasti inkluzivního vzdělávání.“ Doporučujeme navrhnout opatření ve vazbě na toto tvrzení, např. další pedagog ve třídě, méně žáků ve třídě a zároveň opatření k získání těchto pracovníků do škol v Karlovarském kraji.

- 23) Str. 73: „Výrazným vlivem na úspěšnost tříd je to, v jaké míře je vyučující schopen přizpůsobit učivo tak, aby žáky zaujalo, a vytvoří u nich vědomí toho, k čemu tyto vědomosti a dovednosti potřebují a kde je následně využijí a učivo je více dáváno do souvislostí s běžným životem.“ Doporučujeme navrhnout opatření ve vazbě na toto tvrzení, např. naučit učitele takto učit, hledat cesty k vysvětlení významu dané školní látky (děti se dnes čím dál víc ptají „proč“, ptají se po smyslu). Lze iniciovat revizi RVP. Lze školy vést k úpravám ŠVP.
- 24) Str. 73 šikana: „Tady je třeba zmínit vliv šikany, který se rovněž odráží na úspěšnosti tříd. V méně úspěšných třídách až 18 % žáků zmiňuje, že se minimálně jednou týdně setkává s nějakou formou šikany...“ Doporučujeme navrhnout opatření ve vazbě na toto tvrzení, např. školení, jak mají učitelé vyzorovat šikanu, jak pracovat preventivně proti vzniku šikany.
- 25) Závěrečné doporučení: Je potřeba pracovat na tom, aby si všichni aktéři v Karlovarském kraji uvědomovali, že sociální vyloučení se začíná stávat čím dál více rozšířeným jevem v kraji. Je nutno hledat cesty, abychom využili zdroje, které máme. Je nutné uvědomovat si soudržnost celého Karlovarského kraje. Jde o budoucnost.**

Zapsala Hendrichová